

TÉZY PRE BAKALÁRSKU ŠTÁTNU SKÚŠKU V ŠTUDIJNOM PROGRAME EKONOMIKA A MANAŽMENT SOCIÁLNEJ PRÁCE

Tézy na štátne skúšky v akademickom roku 2020/2021

Štátna skúška má dve súčasti:

- **Obhajoba bakalárskej práce.** Vedúci bakalárskej práce a oponent vypracujú posudok práce a navrhnú hodnotenie. Komisia pre štátne skúšky hodnotí kvalitu bakalárskej práce na základe posudkov a priebehu obhajoby, kde študent alebo študentka v určenom časovom rozmedzí predstaví výsledky svojej práce a reaguje na posudky.
- **Rozprava k teoreticko-metodickým a sociálnopolitickým kontextom témy bakalárskej práce.** Otázky sú formulované v podobe širšie koncipovaného problému, súvisiaceho s bakalárskou prácou, ktorého riešenie od študenta vyžaduje vedomosti uvedené v tematických okruhoch ku štátnej skúške.

Filozofické a historické východiska sociálnej práce. Vývoj sociálnych názorov a teórií, história vývoja sociálnej politiky a genéza sociálneho zabezpečenia. Etika sociálnej práce s dôrazom na vzťah klient a sociálny pracovník, na rozhodovací proces sociálneho pracovníka a etický kódex.

Základné vymedzenie, determinanty, poslanie a ciele sociálnej práce. Teoretické východiská sociálnej práce. Sociálna práca ako vedný odbor. Sociálna práca ako študijný odbor. Sociálna práca ako profesia. Vzdelávanie v sociálnej práci. Legislatívny rámec pre sociálnu prácu.

Sociálny pracovník/sociálna pracovníčka. Základné kvalifikačné a osobnostné predpoklady pre výkon profesie. Morálne predpoklady a vlastnosti osobnosti sociálneho pracovníka. Role sociálnych pracovníkov a pracovníčok. Sociálne spôsobilosti sociálneho pracovníka

Metódy v sociálnej práci. Základná terminológia, história, formovanie a členenie metód sociálnej práce. Sociálna práca s jednotlivcom. Sociálna práca so skupinou. Sociálna práca s komunitou. Proces sociálneho poradenstva. Terénna sociálna práca.

Sociálna patológia a sociálna prevencia. Sociálna patológia ako vedná disciplína. Klasifikácia sociálno-patologických javov. Sociálna prevencia a jej legislatívny a inštitucionálny rámec pre realizáciu sociálnej práce v oblasti prevencie sociálno-patologických javov.

Sociálna práca s rôznymi cieľovými skupinami (rodina, deti a mládež, nezamestnaní, seniori, sociálne minority, občania v hmotnej núdzi, ľudia so zdravotným postihnutím...).

Sociálna politika. Pojem a predmet sociálnej politiky. Princípy, funkcie, nástroje a účastníci sociálnej politiky. Oblasti sociálnej politiky. Segmenty sociálnej politiky a ich charakteristika. Vývoj sociálnych modelov (od welfare state po modern social state) a ich hlavné ciele. Východiská a ciele novej sociálnej politiky.

Sociálne zabezpečenie. Sociálne zabezpečenie ako nástroj sociálnej politiky. Piliere (podsystemy) sociálneho zabezpečenia, ich vymedzenie, formy a finančná stratifikácia. Sociálne poistenie. Štátna sociálna podpora. Charakteristika sociálnej pomoci v SR. Sociálno-právna ochrana detí a sociálna kuratela. Systém sociálnych služieb v SR.. Postavenie municipality v sociálnej politike štátu, originálne a prenesené kompetencie. Dve úrovne sociálnej siete, ich význam a špecifiká. Sociálno-ekonomické nástroje inklúzie.

Politika zamestnanosti. Politika zamestnanosti v koncepcii EÚ. Trh práce a jeho charakteristika. Nezamestnanosť ako sociálny problém. Služby zamestnanosti v SR. Modelová

sociálna diferenciacia spoločnosti, vývoj a udržateľnosť sociálnej stratifikácia v SR. Vplyv zamestnanosti na individuálny a spoločenský blahobyt. Trh práce v SR – aktuálne problémy a perspektívy. Marginalizované skupiny trhu práce. Regionálne aspekty nezamestnanosti v SR.

Verejný sektor a verejná ekonomika. Prístupy k definícii verejného sektora. Veľkosť verejného sektora a ukazovatele jej merania. Tendencie vo vývoji veľkosti verejného sektora a faktory, ktoré ich podmieňujú. Mikroekonomické, makroekonomické a mimoekonomické príčiny štátnych zásahov do ekonomiky - funkcie štátu v ekonomike. Príčiny zlyhania štátnych zásahov. Vybrané problémy kolektívneho rozhodovania. Teória verejnej voľby. Teória byrokracie Kolektívne statky: riešenie kolektívnych statkov ako jedného zo zlyhaní trhového mechanizmu, otázky produkcie a financovania kolektívnych statkov. Externality: vysvetlenie ekonomickej podstaty externalít na základe marginálnych ekonomických veličín, druhy externalít, trhové a administratívne nástroje riešenia externalít. Prirodzené monopoly: vysvetlenia ekonomickej podstaty prirodzeného monopolu na základe marginálnych ekonomických veličín, štátne intervencie v prípade existencie prirodzeného monopolu: politika first best, politika second best, privatizácia.

Sociálna ekonomika a sociálne podnikanie. Sociálne podnikanie ako osobitný typ podnikania. Tvrdé a mäkké faktory sociálneho podnikania v sociálnych službách a ich manažovanie. Teoreticko-metodologické vymedzenie sociálnej ekonomiky a sociálneho podnikania. Úloha sociálneho podniku v oblasti všeobecno-prospešných služieb. Legislatívna úprava sociálnej ekonomiky a sociálneho podnikania v SR. Typológia sociálnych podnikov a ich základná charakteristika a ciele. Sociálne podnikanie ako priestor riešenia kvality života, nezamestnanosti, chudoby a negatívnej sociálnej stratifikácie spoločnosti.

Ekonomika služieb. Teoretické názory a vývoj v myslení v oblasti služieb. Prístupy k tvorbe úžitkovej hodnoty cez služby a úrovne služieb. Spoločné a odlišné znaky služieb od výrobkov. Stručná charakteristika špecifik služieb. Nehmotnosť (nehmatateľnosť), neoddeliteľnosť a neskladovateľnosť služieb v teórii a praxi manažéra. Variabilita, komplexnosť a neopakovateľnosť (jedinečnosť) ako hlavné vlastnosti služieb. Kolektívnosť, informačná asymetria a nenahraditeľnosť ako špecifické vlastnosti služieb. Kontinuálne zlepšovanie služieb a teoreticko-manažérske prístupy k uplatňovaniu kontinuálneho zlepšovania služieb.

Sociálne služby. Charakteristika sociálnych služieb a ich postavenie v systéme sociálneho zabezpečenia SR. Členenie sociálnych služieb v intenciách nových legislatívnych zmien. Organizácia, riadenie a možnosti financovania sociálnych služieb všeobecne a v SR. Sociálne služby v kontexte odvetvia rozvoja človeka (ORČ). Úloha štátu a jeho funkcie (najmä alokačná, distribučná, stabilizačná) v rozvoji sociálnych služieb. Ekonomicky oprávnené náklady v sociálnych službách, ich štruktúra a zdroje financovania.

Neziskové organizácie. Ziskovo a neziskovo orientované podniky v ekonomike. Právne základy NO v SR. Ekonomické osobitosti postavenia NO v ekonomike. Spôsoby a špecifická financovania neziskových organizácií. Metódy hodnotenia využívania majetku NO. Tvorba fondov v organizáciách. Výkony v NO. Možnosti a obmedzenia ich vyjadrovania. Podnikateľská činnosť NO. Daňové povinnosti NO. Pracovníci NO, špecifiká pracovnej sily v NO. Princípy, nástroje, formy odmeňovania. Rôzne pohľady na definovanie neziskových organizácií z medzinárodného hľadiska, najmä Európskej komisie. Teória vzniku neziskových organizácií podľa Salamona a Anheiera. Vzťahy medzi štátom a neziskovými organizáciami. Miesto neziskových organizácií v sektorovom členení národného hospodárstva. Využitie všeobecných zásad, metód a nástrojov manažmentu v NO. Cyklus funkcií manažmentu. Prvky strategického a operatívneho manažmentu v NO. Stratégia rozvoja NO.

Verejná politika. Verejná politika, jej ciele a teoretické základy. Verejná politika a hospodárska politika. Vývoj, obsah a forma verejnej politiky z pohľadu základných ekonomických teórií. Ľudské zdroje a aktéri - stakeholderi verejnej politiky. Úloha tripartity vo verejnej politike.

ODPORÚČANÁ LITERATÚRA

- AADLAND, E., MATUALYOVÁ, T. et al.: Etické reflexie v pomáhajúcich profesiách. Prešov: 2011.
- BALOGOVI, B. a kol.: Kompendium pre bakalárske štúdium sociálnej práce. Vybrané kazuistiky. Prešov, 2018.
- BALOGOVI, B. ŽIAKOVÁ, E.(eds): Vademecum sociálnej práce: Terminologický slovník. UPJŠ FF Košice: 2017.
- BANKS, S.: Ethics and values in social work. Third edition. Palgrave Macmillan. Basingstoke 2006.
- BAUMAN, Z.: Komunita - hľadanie bezpečia vo svete bez istôt. Bratislava: 2006
- BRNULA, P.: Sociálna práca. Dejiny, teórie a metódy. Bratislava: 2012.
- Časopisecká literatúra: Sociálna práca/Sociální práce. Integrácia. Mládež a spoločnosť. Národné poistenie. Éthum. Sociálna práca a zdravotníctvo. Fórum sociální práce, www.prohuman.sk
- DEFOURNY, J. 2004. Sociálne podnikanie. www.se2.szm/link-se/socialni-podnik.pdf
- Etický kódex sociálneho pracovníka a asistenta sociálnej práce Slovenskej republiky GABURA, J.: Teória rodiny a proces práce s rodinou. Bratislava: 2012. GABURA, J.: Teória a proces sociálneho poradenstva Bratislava: 2013.
- HUDECOVÁ, A. – BROZMANOVÁ GREGOROVÁ, A. a kol.: Sociálna práca s rodinou. Banská Bystrica: 2009.
- HUDECOVÁ, A.- PAPŠO, P.-KURČÍKOVÁ, K.- L. VAVRINČÍKOVÁ: Cieľové skupiny
- HUPKOVÁ, - I.,- LIBERČANOVÁ, K.: Drogové závislosti a ich prevencia. Trnava: 2012.
- JANKOVSKÝ, J.: Etika pro pomáhající profese. TRITON. Praha 2003.
- JUSKO, P.: Sociálna politika pre sociálnych a misijných pracovníkov. Banská Bystrica: 2004. JUSKO, P.: Sociálna práca s mládežou a sociálno patologické javy. Banská Bystrica: 2009.
- KAPPL, M., SMUTEK, M., TRUHLÁŘOVÁ, Z. (eds.). Etika sociální práce. Hradec Králové: 2010.
- KOL.2002. Manuál pre tvorbu verejnej politiky. Bratislava: SGI, 2002. ISBN: 80-89041-51-5.
- KOLEKTÍV: 2017. Analýza a trendy procesu deinštitucionalizácie a možnosti miestnej územnej samosprávy z pohľadu zabezpečovania sociálnych služieb, zamestnanosti a odmeňovania. Brusel: Európska únia, 2017- online, 168 s. http://www.zmos.sk/download_file_f.php?id=934841
- KOLEKTÍV: 2017. Analýza a trendy procesu deinštitucionalizácie a možnosti miestnej územnej samosprávy z pohľadu zabezpečovania sociálnych služieb, zamestnanosti a odmeňovania. Brusel: Európska únia, 2017- online, 168 s. http://www.zmos.sk/download_file_f.php?id=934841
- KOPŘIVA, K.: Lidský vztah jako součást profese. Praha: Portál, 1997.
- KORIMOVÁ A KOL. Sociálna politika a ekonomika. 2014. EF UMB Banská Bystrica. CD , ISBN978-80-557-0770-9
- KORIMOVÁ, G. – ŠTRANGFELDOVÁ, J. 2014. Ekonomika sociálnych služieb. Banská bystrica, EF UMB, ISBN 978-80-557-0741-9
- KORIMOVÁ, G. 2014. Sociálna ekonomika a podnikanie. Social economics and entrepreneurship. Banská Bystrica: Belianum UMB, 2014. ISBN 978-80-557-0695-5
- KOVÁČIKOVÁ, D. : Základné otázky dejín sociálnej práce. Žilina: 2000.
- KRÁLOVÁ, L. 2018. Genéza a tvorba verejnej politiky
- KREBS, V. a kol. : Sociální politika. Praha: 2007.
- KULIFAJ, P.: Preventívne aktivity. Implementačná agentúra MPSVaR SR, 2017.
- KUVÍKOVÁ, H. A KOL. 2011. Ekonomika verejných služieb. Banská Bystrica: EF UMB, 2011. Isbn: 978-80-557-0323-7
- KUVÍKOVÁ, H., STEJSKAL, J., SVIDROŇOVÁ, M. 2014. Neziskové organizácie – teoretické a ekonomické súvislosti. Belianum. Vydavateľstvo UMB v BB, EF. Vysokoškolská učebnica. ISBN 978-80-557-0709-9.
- LEVICKÁ, J.: Na ceste za klientom. Trnava: 2006.
- LEVICKÁ, J.: Sociálna práca I. Trnava: 2007.

MAREŠ, P.: Nezaměstnanost jako sociální problém. Praha: 2002.

MÁTEL, A. – OLÁH, SCHAVEL, M.: Vybrané kapitoly z metod sociálnej práce I. Košice: 2011.

MÁTEL, A., - SCHAVEL, M., Aplikovaná sociálna patológia v sociálnej práci. 2011.

MATOUŠEK, O. a kol.: Sociální služby. Praha: 2007.

MÁTEL, A., SCHAVEL, M., MÜHLPACHR, P., ROMAN, T. Aplikovaná etika v sociálnej práci a ďalších pomáhajúcich profesiách. Zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie. Bratislava: 2010.

MÁTEL, A: Teorie sociální práce I. Sociální práce jako profese, akademická disciplína a vědní obor. Praha: Grada. 2019.

MATOUŠEK, O. et al.: Metody a řízení sociální práce. Praha: 2003.

MATOUŠEK, O. KOL.: Encyklopédie sociální práce. Praha: 2013

MEDVEĎ, J., NEMEC, J. a kol. Mikroekonomické východiská verejných financií. Bratislava : Sprint, 2004, s. 180. ISBN 80-89085-29-6

MIKUŠOVÁ MERIČKOVÁ, B., STEJSKAL, J. 2014. Teorie a praxe veřejné ekonomiky. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 264, ISBN 978-80-7478-526-9

MIKUŠOVÁ MERIČKOVÁ, B., ŠEBO, J., ŠTRANGFELDOVÁ, J. 2011. Základy verejných financií. Brno: RAŠÍNOVA VYSOKÁ ŠKOLA, s.r.o., s. ISBN 978-80-87001-26-4

MURRAY SVIDROŇOVÁ, M. 2016. Mimovládne neziskové organizácie - nositelia inovácií verejných služieb. Banská Bystrica : Belianum. Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, 2016. ISBN 978-80-557-1101-0.

MYDLÍKOVÁ, E.: Posudzovanie sociálnej rizikovosti rodiny. Trnava: 2018.

NOVOSAD, L.: Poradenství pro osoby se zdravotním a sociálním znevýhodněním. Praha: 2009

ODLEROVÁ, A., TOKOVSKÁ, M.: Starostlivosť o seniorov v kontexte sociálnej práce. Banská Bystrica: 2011.

ONDREJKOVIČ, P. a kol.: Sociálna patológia. Bratislava: 2009. PAVELOVÁ, Ľ. – TVRDOŇ, M.: Komunitná sociálna práca. Nitra: 2006.

POTÚČEK, M. A KOL. 2010. Verejná politika. Praha: Sociologické nakladatelství slon. ISBN: 978-80-86429-50-2.

sociálnej práce. Banská Bystrica: 2012.

STACHOŇ, M. a H-J. WALLIN WEIHE (Eds.). Sociálna práca a súčasnosť. Slovensko – Nórske perspektívy. Stavanger: Hertervig Akademisk, 2016

STANEK, V. a kol.: Sociálna politika. Bratislava: 2008.

ŠAVRNOCHOVÁ, M., HOLDOŠ, J., ALMAŠIOVÁ, A.: Excesívne používanie internetu u adolescentov na Slovensku. Banská Bystrica: 2020.

ŠAVRNOCHOVÁ, M.: Sociálne poradenstvo pre rodinných príslušníkov závislého klienta v kontexte spoluzávislosti. Ružomberok: 2011.

ŠEBO, J., DANKOVÁ, D. 2019. Teória a dizajn služieb. Banská Bystrica: Ekonomická fakulta UMB. 2019.

ŠEBO, J., DANKOVÁ, D. 2019. Teória a ekonómia služieb. Banská Bystrica: Ekonomická fakulta UMB. 2019.

ŠKULTÉTY, P.: Verejná správa a správne právo. Bratislava: 2008.

Štandardy kvality sociálnych služieb

TOKÁROVÁ, A. a kol.: Sociálna práca. Kapitoly z dejín, teórie a metodiky sociálnej práce. Prešov: 2003.

ÚLEHLA, I.: Umění pomáhat. Praha: 2007.

VASKA, L.: Teoretické aspekty supervízie začínajúcich sociálnych pracovníkov. Bratislava: 2014.

VAVRINČÍKOVÁ, L. – JUSKO, P.: Sociálne zabezpečenie a poisťovníctvo. Banská Bystrica: 2007.

Zákon NR SR č. 219/2014 Z. z. o sociálnej práci a o podmienkach na výkon niektorých odborných činností v oblasti sociálnych vecí a rodiny a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Zákon NR SR č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon

Zákon NR SR č. 305/2005 Z. z. o sociálno-právnej ochrane a sociálnej kuratele

Zákon NR SR č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v platnom znení

Zákon NR SR č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia

Zákon NR SR č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení

Zákon NR SR č. 485/2013, ktorým sa mení a dopĺňa zákon NR SR č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách

Zákon NR SR č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti
Zákon NR SR č. 599/2003 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi
Zákon NR SR č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v platnom znení
Zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine v platnom znení
Zákon o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch (č.112/2018 Z. z.)
Zákon o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch (č.112/2018 Z. z.)

V Banskej Bystrici 30.04.2021

prof. PaedDr. Peter Jusko, PhD. vedúci katedry sociálnej práce PF UMB

doc. Ing. Jana Štrangfeldová, PhD. vedúca oddelenia verejnej ekonomiky katedry verejnej ekonomiky a regionálneho rozvoja EF UMB